

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaksi

Johdanto

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat keväällä 2016 yleisen tietosuoja-asetuksen 2016/679 (EU). Asetuksella kumotaan EU:n henkilötietodirektiivi 95/46/EY, joka on Suomessa pantu täytäntöön henkilötietolailla (523/1999). Yleinen tietosuoja-asetus tulee jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaksi 25.5.2018. Asetus jättää jäsenvaltioiden lainsäätäjälle kansallista, asetuksen säännöksiä täsmäntävää ja täydentävää liikkumavaraa.

Oikeusministeriö asetti helmikuussa 2016 työryhmän, jonka keskeisenä tehtävänä oli valmistella lainsäädäntöehdotus yleisen tietosuoja-asetuksen mahdollistaman kansallisen liikkumavaran käytöstä sekä valmistella ehdotus kansallisesta valvontaviranomaisesta. Työryhmän tehtävänä oli arvioida henkilötietolain kaltaisen yleislain tarvetta ja tehdä ehdotus mahdollisesti tarvittavasta yleislaista. Työryhmä ehdottaa, että henkilötietolaki kumotaan ja säädetään uusi henkilötietojen suoja koskeva yleislaki, tietosuojalaki, jolla täsmennetään ja täydennetään yleistä tietosuoja-asetusta. Lisäksi työryhmä ehdottaa eräitä muutoksia rikoslakiin ja sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Tietosuojalaki ja muut lainmuutokset ehdotetaan tulevan voimaan 25.5.2018.

Tausta

Työryhmä on käynyt yleisen tietosuoja-asetuksen läpi artikla artiklalta ja arvioinut kunkin artiklan mahdollisesti antaman liikkumavaran käytön edellytyksiä ja tarkoituksenmukaisuutta. Osa liikkumavarasäännöksistä velvoittaa kansallisiin lainsäädäntötoimiin. Näin on muun muassa useiden valvontaviranomaista ja oikeusturvaa koskevien artiklojen osalta.

Siinä määrin kuin on ollut mahdollista ja tarkoituksenmukaista, työryhmä on pitänyt nykyistä henkilötietolakia lähtökohtana. Valvontaviranomaisen osalta työryhmä ehdottaa tietosuojavaltuutetun ja hänen toimistonsa laajentamista tietosuojavirastoksi. Nykyinen tietosuojalautakunta lakkaisi sen toimivaltuuksien muuttuessa tietosuoja-asetuksen myötä. Työryhmä ehdottaa, että tietosuojaviraston sisäisenä päätöksentekuelimenä olisi erityinen seuraamuslautakunta tietosuojaviraston ratkaistessa merkittävimpiä seuraamusasioita eli hallinnollisten sakkojen määräämistä tai henkilötietojen käsittelyä koskevia rajoituksia tai kieltoja.

Yleinen tietosuoja-asetus nojautuu seuraamusten osalta voimakkaasti hallinnollisiin sakkoihin. Työryhmä on tukeutunut tähän lähtökohtaan ja ehdottaa hallinnollisia sakkoja täydennettäväksi rikosoikeudellisin seuraamuksin vain silloin, kun hallinnolliset sakot eivät

ole käytettävissä. Rikosoikeudellisen järjestelmän kehittämisessä on pidetty silmällä seuraamusten ulottamista käytännössä yleisimmin esiintyneisiin tilanteisiin.

Keskeiset ehdotukset

Työryhmä ehdottaa, että yleinen tietosuoja-asetus tulisi sovellettavaksi soveltuvin osin myös sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan ja jota jäsenvaltiot suorittavat toteuttaessaan SEU V osaston 2 luvun soveltamisalaan kuuluvaa toimintaan. Yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan laajentaminen ei koskisi tilanteita, joissa unionin lainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle jäävässä asiassa olisi kansallisella lailla toisin säädetty. Puolustusvoimien ja eräiden sisäministeriön toimialaan kuuluvien tahojen henkilötietojen käsittely rajautuisi pääosin ehdotuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Henkilötietolaissa on säädetty henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta yksityiskohtaisemmin kuin yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Työryhmä ehdottaa myös, että henkilötietojen käsittelyn oikeusperustetta täydennettäisiin tietosuojalaille eräissä tilanteissa.

Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietojen käsittelyn perustuessa suostumukseen ja kun kyseessä on tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoaminen suoraan lapselle, lapsen henkilötietojen käsittely on lainmukaista, jos lapsi on vähintään 16-vuotias. Jäsenvaltiot voivat lainsäädännössään kuitenkin säätää alemmasta ikärajusta, joka ei saa olla alle 13 vuotta. Työryhmä on pitänyt mahdollisena sekä 13 että 15 vuoden ikärajan asettamista.

Työryhmä esittää, että yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset viranomaistehtävät keskitettäisiin vastaisuudessa yhdelle viranomaiselle, eli tietosuojavirastolle. Tietosuojavirasto jatkaisi eräin sisäisin organisatorisin muutoksin tietosuojavaltuutetun toimiston toimintaa.

Työryhmä ehdottaa, että tietosuojalakiin otettaisiin yleistä hallintomenettelyä koskevaa lainsäädäntöä joiltain osin täsmentäviä säännöksiä sikäli kuin ne ovat yleisen tietosuoja-asetuksen ja sen tehokkaan täytäntöönpanon valossa tarpeellisia.

Työryhmä ehdottaa myös, että säädettäisiin eräistä poikkeuksista yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksiin henkilötietojen suoja ja sananvapauden ilmaisun yhteensovittamiseksi. Lisäksi työryhmä ehdottaa, että säädettäisiin mahdollisuudesta poiketa eräistä yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksistä ja poikkeamisen mahdollistavista suojoitoimista käsiteltäessä henkilötietoja tieteellistä ja historiallista tutkimusta sekä tilastointia varten.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssa julkaistuu lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi oikeusministeriö pyytää, että **lausunto jaotellaan mahdollisuuksien mukaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.**

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausunto.om@om.fi.

Huom! Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan oikeusministeriölle viimeistään 8.9.2017.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa lainsäädäntöneuvos Anu Talus, 02951 50586, anu.talus@om.fi ja erityisasiantuntija Tanja Jaatinen, 0295150056, tanja.jaatinen@om.fi.

Lisätietoja lausuntopalvelu.fi:n käytöstä voi pyytää palvelun ylläpidosta osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Linkit

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80098> - EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietintö

Jakelu:

akava
alma media oy
asianajajaliitto
eduskunnan oikeusasiamies
Eduskunta
elinkeinoelämän keskusliitto
finanssialan keskusliitto
Helsingin hallinto-oikeus
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Itä-Suomen hallinto-oikeus
journalistiliitto
juridiska föreningen i finland
kansallinen audiovisuaalinen instiutuutti
kansallisarkisto
kela
keskuskauppakamari
korkein hallinto-oikeus
kuluttajaliitto
kuntaliitto
lakimiesliitto

lapsiasiavaltuutetun toimisto
lastensuojelun keskusliitto
liikenne- ja viestintäministeriö
maa- ja metsätalousministeriö
mannerheimin lastensuojeluliitto
medialiitto
mtv
oikeuskansleri
opetus- ja kulttuuriministeriö
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
puolustusministeriö
sak
sanoma media finland oy
sisäministeriö
sosiaali- ja terveysministeriö
sttk
suomen akatemia
suomen yrittäjät
tekes
thl
tietosuojavaltuutettu
tilastokeskus
trafi
Turun hallinto-oikeus
työ- ja elinkeinoministeriö
ulkoasianministeriö
Vaasan hallinto-oikeus
valtiovarainministeriö
vatt
viestintävirasto
vnk
väestörekisterikeskus
yleisradio oy
ympäristöministeriö
Ålands förvaltningsdomstol

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

Suomen evankelis-luterilainen kirkko on julkisoikeudellinen yhteisö, jonka seurakunnissa, seurakuntayhtymissä, hiippakunnissa ja kirkon keskushallinnossa käsitellään henkilötietoja ja pidetään henkilörekistereitä. Kattavin henkilörekisteri on Kirkon yhteinen jäsenrekisteri, mutta tämän lisäksi on lukuisia kirkon ja seurakuntien toimintaan sekä luottamushenkilöhallintoon liittyviä henkilörekistereitä. Tästä syystä kirkkohallitus katsoo perustelluksi, että se antaa yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän mietinnöstä lausuntonsa, vaikka sitä ei olekaan nimetty lausunnonantajien joukkoon. Lausunto on käsitelty kirkkohallituksen täysistunnossa 23.8.2017.

Kirkollishallinnossa henkilötietojen käsittelyssä sovelletaan voimassa olevaa henkilötietolakia, lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja yhteisen jäsenrekisterin osalta lisäksi lakia uskontokuntien jäsenrekistereistä sekä eräiden jäsenrekisterissä olevien tietojen osalta myös lakia väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista. Lisäksi kirkkolainsäädännössä on joitakin henkilötietojen käsittelyyn ja henkilörekisterin pitämiseen liittyviä säännöksiä lähinnä koskien Kirkon yhteistä jäsentietojärjestelmää sekä kirkollisten vaalien toimittamista. Voimassa olevat säännökset on Valtioneuvoston kanslian kesäkuussa 2017 julkaistun tietosuoja-säädösten muutostarvetta koskeneen selvityksen mukaan todettu tietosuoja-asetuksen mukaisiksi (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 41/2017).

Kirkollishallinnossa ei tällä hetkellä sovelleta arkistolainsäädäntöä, mutta kirkolliskokouksessa on parhaillaan käsittelyssä kirkkolainsäädännön kokonaisuudistus, jossa ehdotetaan arkistolain soveltamista arkistotoimintaan.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kirkkohallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että ehdotetun lain soveltamisala on lähtökohtaisesti sama kuin yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Kirkkohallitus on kuitenkin saamansa palautteen perusteella kiinnittänyt huomiota siihen, että lainsäädäntönä suoraan sovellettava yleinen tietosuoja-asetus ei ole perusteluinenkaan helposti omaksuttavissa. Tästä johtuen kirkkohallitus toivoo, että asetuksen ja nyt ehdotetun lain soveltamista ohjaavaa ja helpottavaa materiaalia olisi nykyistä enemmän saatavilla yleisessä tietoverkossa.

Yleisen tietosuoja-asetuksen III luvussa säädetään rekisteröidyn oikeuksista. Työryhmämietinnön liitteenä olevassa artiklakohtaisessa taulukossa on katsottu, että säännöksiä koskevasta kansallisesta liikkumavarasta ei ole mahdollista säätää yleislaissa, vaan säännösten soveltamista koskevasta mahdollisista rajoituksista tulee säätää erityislainsäädännössä. Kirkkohallitus esittää kuitenkin harkittavaksi yleislakiin otettavaksi säännöstä siitä, miten henkilö tunnistetaan rekisteröidyksi henkilöksi ennen tietojen luovuttamista niitä pyytävälle henkilölle. Koska rekisteröidyllä tulee olla oikeus päästä omiin tietoihin, olisi tärkeää, että käytäntö rekisteröidyn tunnistamiseen olisi mahdollisimman yhtenäinen ja riittävän turvallinen väärinkäyttötapausten välttämiseksi.

2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa

Henkilötietolaissa on säädetty henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta yksityiskohtaisemmin kuin yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Tietosuojalaille ehdotetaan täydennettävän käsittelyn oikeusperusteita.

Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.

Kirkkohallituksen mielestä ehdotettu säännös täydentää ja siten osaltaan selkeyttää asetuksen 6 artiklan 1 kohdan säännöksiä. Kirkkohallitus pitää mahdollisena, että asetuksen käytännön soveltamisen kautta nähdään myös muita tarpeita täydentää 6 artiklaa.

Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

Kirkkohallituksella ei ole huomautettavaa ehdotetuista säännöksistä.

Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietojen käsittelyn perustuessa suostumukseen ja kun kyseessä on tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoaminen suoraan lapselle, lapsen henkilötietojen käsittely on lainmukaista, jos lapsi on vähintään 16-vuotias. Jäsenvaltiot voivat lainsäädännössään kuitenkin säätää alemmasta ikärajusta, joka ei saa olla alle 13 vuotta. Työryhmä on pitänyt mahdollisena sekä 13 että 15 vuoden ikärajan asettamista.

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:

- 13 vuotta
- 14 vuotta
- 15 vuotta
- 16 vuotta

Ikärajaa koskevat perustelut

Ehdotuksen perusteluissa on tuotu esille, että lapsella on YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 6 artiklan nojalla oikeus kehittymiseen, ja sosiaalisen median vaikutus siihen on nykyään suuri. Kirkkohallitus sinänsä yhtyy tähän näkemykseen, mutta haluaa tuoda samalla esille, että sosiaalisessa mediassa henkilötietojen väärinkäytön riskit ovat myös suuret. Vaikka esimerkiksi 13 vuotiaalla lapsella on monesti hyvät tietotekniset valmiudet käyttää tietoyhteiskunnan palveluja, välttämättä lapsen kehitystaso ja ymmärrys eivät kuitenkaan ole palvelun kokonaisuuden hahmottamisen edellyttämällä tasolla. Kuitenkin seurakuntatyön, erityisesti rippikoulutyön kannalta 13 vuoden ikäraja on tarkoituksenmukaisin.

3 luku. Valvontaviranomainen

Asian selvittämiseksi seuraamuslautakunnassa voitaisiin toimittaa tarvittaessa suullinen käsittely. Seuraamuslautakunnan olisi toimitettava suullinen käsittely, jos asianosainen pyytää sitä. Suullisessa käsittelyssä voitaisiin kuulla asianosaisia, todistajia ja asiantuntijoita sekä vastaanottaa muuta selvitystä. Tämä olisi yksi oikeusturvatae määrättäessä hallinnollisia sakkoja, jotka voivat nousta huomattavan korkeiksi.

Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä

Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että asiaan vaikuttavat tosiseikat selvitetään mahdollisimman perusteellisesti. Tästä syystä suullisen käsittelyn järjestäminen pääsääntöisesti olisi perusteltua. Asianosaisen pyytäessä suullista käsittelyä se voitaisiin kirkkohallituksen mielestä jättää järjestämättä vain poikkeuksellisesti.

Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.

Voimassa olevan henkilötietolain mukaan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on valvontatehtävänsä lisäksi antaa henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjausta ja neuvontaa. Siten tietosuojavaltuutettu on antanut ohjeistusta tilanteissa, joissa henkilötietoja koskevat säännökset ovat olleet tulkinnanvaraisia tai aukollisia. Asetuksen 57 artiklan mukaan valvontaviranomaisen tulee jatkossakin muun muassa edistää rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden tietämystä heille kuuluvista velvollisuuksista. Lisäksi asetuksessa lähdetään siitä, että rekisterinpitäjien nimeämät tietosuojavastaavat ohjaavat ja neuvovat rekisterinpitäjiä henkilötietojen asetuksen mukaisessa käsittelyssä. Asetus edellyttää, että rekisterinpitäjänä toimivan julkishallinnon viranomaisen nimittää tietosuojavastaavan. Kirkkohallitus on huolissaan siitä, onko asetuksen soveltamisen alkuvaiheessa saatavissa riittävä määrä ammattitaitoisia tietosuojavastaavia koko julkishallinnon tarpeisiin. Tästä syystä kirkkohallitus katsoo olevan erittäin tärkeää, että asetuksen soveltamisen alkuvaiheessa tietosuojavirasto painottaa tehtäväkuvassaan 57 artiklan 1 kohdan b–d alakohdan mukaisia tehtäviä.

Ehdotetun tietosuojalain 18 §:n mukaan tietosuojavirasto voi tehtäviä hoitaessaan käyttää apunaan asiantuntijoita, joilla on tietosuojaviraston tehtävän hoidon kannalta merkityksellistä asiantuntemusta. Kirkkohallituksen mielestä säännös on sinänsä tarkoituksenmukainen, mutta katsoo, että nimittäessään ulkopuolisia asiantuntijoita viraston tulee huolehtia siitä, ettei synny eturistiriitatilanteita.

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Jos tietosuojavirasto ei käsittele sille osoitettua rekisteröidyn valitusta, jonka mukaan rekisteröityä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan tietosuoja-asetusta, tai tee yleisen tietosuoja-asetuksen 77 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettua ilmoitusta asian käsittelemisestä kolmen kuukauden kuluessa, valittaja voi saattaa asian hallinto-oikeuden käsiteltäväksi.

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

Kirkkohallitus pitää ehdotusta tältä osin perusteluna.

Työryhmä ei ollut yksimielinen siitä, tulisiko viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin voida kohdistaa hallinnollisia sakkoja niiden rikkoessa yleistä tietosuoja-asetusta.

Tulisiko yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

- kyllä
- kyllä, mutta sakkojen enimmäismäärää tulisi madaltaa viranomaisten ja julkishallinnon elinten osalta
- ei

Perustelut

Kirkkohallitus yhtyy niiden täytäntöönpanotyöryhmän jäsenten mietinnössä ottamaan kantaan ja perusteluihin, joiden mielestä laissa tulisi käyttää kansallista liikkumavaraa hallinnollisten sakkojen osalta. Kirkkohallitus katsoo, että julkishallinnolle muussa lainsäädännössä säädetyt vaatimukset hyvän hallinnon edellytysten noudattamisesta, virkavastuusta ja yleisestä laillisuusvalvonnasta sekä mahdollinen vahingonkorvausvastuu

ovat jo sinällään tehokkaita ja oikeasuhtaisia keinoja sen varmistamiseksi, että tietosuoja-asetusta noudatetaan julkishallinnossa.

Kirkon ja seurakuntien toiminta on tiukan budjettisidonnaista. Mietinnössä on todettu, että viranomaisille aiheutuva taloudellinen seuraamus voisi vahvistaa halua toimia erityisen huolellisesti, koska viranomaisen joutuisi sanktion saatuaan perustelemaan lisämäärärahan saamisen omaan toimintaansa tai muutoin sopeuttamaan tai tehostamaan toimintaansa. Kirkkohallituksen mielestä hallinnollinen sakko voisi johtaa myös siihen, ettei rekisterinpitäjä kykene korjaamaan henkilötietojen käsittelyssä huomattua virhettä, koska tilanteen korjaaminen saattaa edellyttää myös taloudellisia resursseja.

Lisäksi on katsottava, että asetuksen mukaiset hallinnollisten sakkojen enimmäismäärät, 10 miljoonaa ja 20 miljoonaa euroa, ovat jo lähtökohtaisesti rekisterinpitäjänä toimivien seurakuntien kantokykyyn nähden kohtuuttomia. Seurakuntatalouksien pääasiallinen tulonlähde on kirkollisverotulot. Vuoden 2016 taloustilastojen perusteella on todettavissa, että 94 %:ssa seurakuntatalouksista vuoden kirkollisverokertymä jäi alle 10 milj. euron – 42 %:ssa seurakuntatalouksissa kirkollisveron tuotto jäi alle 1 milj. euron.

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

Kirkkohallitus katsoo, että voimassa oleva kansallinen julkishallintoon kohdistuva seuraamusjärjestelmä on ilman tietosuoja-asetuksen mukaista hallinnollista sakkoakin oikeasuhteinen, riittävän tehokas ja varoittava.

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

Kirkkolain 24 luvussa on säädetty muutoksenhausta kirkon viranomaisen päätökseen. Esimerkiksi kirkkolain 24 luvun 3 §:n 4 momentin mukaan kirkonkirjoihin sisältyvien väestötietojen oikaisuun sovelletaan, mitä väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa säädetään. Seurakunnan jäsenrekisterissä olevien muiden kuin väestötietojen oikaisuun sovelletaan puolestaan henkilötietolakia. Henkilötietolain kumoutuessa on säännöstä luonnollisesti tarkistettava.

Tietosuoja-asetuksen 77 artiklan 1 kohdan mukainen valitus valvontaviranomaiselle on jo artiklan mukaan rinnakkainen muutoksenhakutie muiden oikeussuojakeinojen kanssa. Oikeustilaa ei voida pitää täysin tyydyttävänä, koska se voi aiheuttaa päällekkäistä päätöksentekoa ja siten epäselvyyttä oikeusratkaisujen osalta. Tuleva oikeuskäytäntö osittaneen erityislainsäädännön mahdollisesti laajemman muutostarpeen.

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

Kirkkohallitus pitää ehdotettua säännöstä tarkoituksenmukaisena.

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevista poikkeuksista ja suojatoimista

Voimassa olevassa henkilötietolaissa on erityinen säännös sukututkimuksesta, jossa on säädetty siitä, millaisia tietoja henkilöstä saa sukututkimukseen kerätä ilman rekisteröidyn suostumusta tai silloin kun rekisteröidyn ja rekisterinpitäjän välillä ei ole asiallista yhteyttä. Sukututkimusta ei siten voimassa olevan lain nojalla rinnasteta historialliseen tutkimukseen.

Lisäksi henkilötietolain perusteluissa on todettu, että sukututkimusta varten pidettävään rekisteriin tulisi tiedot hyvän tietojenkäsittelytavan mukaisesti pyrkiä keräämään ensisijaisesti rekisteröidyltä itseltään (HE 96/1998 vp).

Ottaen huomioon, ettei yleisen tietosuoja-asetuksen perusteluissa ole avattu historiallisen tutkimuksen käsitettä, kirkkohallitus pitää tärkeänä, että vähintäänkin ehdotetun 31 §:n perusteluissa selkeytettäisiin sukututkimuksen suhdetta historialliseen tutkimukseen. Tällöin olisi myös syytä pohtia sukututkijan oikeutta arkaluontoisten tietojen käsittelyyn. Kirkkohallitus huomauttaa, että lokakuuhun 1999 asti kirkonkirjat olivat osa väestökirjanpitoa. Kirkonkirjat sisältävät jo lähtökohtaisesti arkaluontoista tietoa, koska kirkonkirjoihin on talletettu henkilötietoja kirkon jäsenistä ja siten heidän uskonnollisesta vakaumuksestaan.

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

Kirkkohallitus pitää tarkoituksenmukaisena ja selkeyttävänä ehdotetun 29 §:n 4 momentin säännöstä siitä, ettei henkilötunnusta tule tarpeettomasti merkitä henkilörekisterin perusteella tulostettuihin tai laadittuihin asiakirjoihin.

Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta

Yleiset kommentit tietosuojarikosta koskevasta 9 §:stä.

Kirkkohallituksella ei ole huomautettavaa ehdotetuista rikoslain säännösten muutosehdotuksista.

Muut mahdolliset kommentit

Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi

Kirkkolain joissakin säännöksissä on viittauksia nykyiseen henkilötietolakiin, jotka lainkohdat on tarkistettava vastaamaan oikeustilaa 25.5.2018. Kirkkolain muutosprosessi huomioon ottaen takeita siitä, että kirkkolain muutos ehtii tulla voimaan mainittuna ajankohtana, ei voida antaa. Siten kirkkohallitus esittää harkittavaksi, voidaanko nyt ehdotetun lain siirtymäsäännöksissä ottaa tämä seikka huomioon.

Manninen Sami
Oikeusministeriö

Talus Anu
Oikeusministeriö